

Lærervejledning – Alkohol i familien

Trin: Udskoling

Fag: Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab

Antal lektioner: 4-6

Fælles mål: [Se her](#)

Om temaet

Ifølge Sundhedsstyrelsen vokser 122.000 børn og unge mellem 0 og 18 år op i et hjem med alkoholmisbrug. Et stort alkoholforbrug i hjemmet er en dårlig forudsætning for en tryk opvækst. Forældres og omsorgspersoners alkoholmisbrug kan have alvorlige konsekvenser for børn og unges følelsesmæssige, personlige og sociale udvikling.

Dette undervisningsmateriale har til formål at starte en dialog om alkoholmisbrug i hjemmet og konsekvenserne heraf. Det vejleder eleverne til at finde hjælp og gode råd, hvis de har kendskab til en person eller selv vokser op med en mor eller far, der drikker.

Samarbejdspartnere

Undervisningsforløbet er udviklet i tæt samarbejde med fagfolk, der alle har bidraget med deres faglige ekspertise.

- Pernille Rodbjerg, Henrik Appel, Christian Lunøe og Alex Kastrup Nielsen, TUBA
- Lars Clausen, pædagogisk konsulent i University College Lillebælt
- Meta Film
- Det Danske Filminstitut

Foto: Christian Geisnæs

For at hente yderligere inspiration kan I finde Dansk Film Industris undervisningsmateriale til udskolingen. [Materialet kan findes her.](#)

Kom godt i gang

Opgaverne til temaet fokuserer på, hvilke konsekvenser alkoholproblemer i familier kan have, og hvad man som ung eller barn kan gøre, hvis man selv vokser op i et hjem med alkoholproblemer eller har kendskab til en, der gør.

Undervisningsmaterialet består af følgende fire elementer:

1. [Fakta om alkoholafhængighed](#) – Fakta om alkohol og konsekvenserne ved misbrug.
2. [Hjælp din ven](#) – Måltrettet til elever, der har kendskab til en, der vokser op med en forælder, der drikker.
3. [Hvor kan du få hjælp?](#) – Måltrettet til den enkelte elev, der søger hjælp.
4. [Næste Stop](#) – Elevopgaver samt tilhørende klipsamling fra filmen Næste Stop om Siv, der vokser op med en mor med alkoholproblemer.

Undervisningsforløb

Med udgangspunkt i figuren Siv fra filmen Næste Stop, arbejder eleverne målrettet med at opbygge viden om, hvordan det er at vokse op med en ustabil forælder grundet alkoholmisbrug. Eleverne opnår kompetence til at handle, hvis man er vidne til en kammerat, der vokser op i et hjem med alkoholmisbrug. Eleverne udvikler indsigt i egne og andres livsvilkår og muligheder i tilværelsen, når de vokser op i et hjem med alkoholmisbrug.

Undervisningsforløbet er tilrettelagt med progression i kompetenceniveau fra enkle videns- og færdighedsområder til et kompetenceniveau, der inddrager andre kilder og lader eleverne reflektere over egne livsvilkår og konkrete handlingsmuligheder i tilfælde af at de opnår kendskab til kammerater med alkoholproblemer i familien.

Varighed: 4-6 lektioner.

Organisering: 'Næste Stop' som hel film eller klip til hver opgave kan ses fælles i klassen eller i grupper. Opgaverne til 'Næste stop' løses skiftevis i grupper på 4-5 elever, tomandsgrupper, individuelt arbejde og som fællesdrøftelse på klassen.

Filmen Næste Stop er tilgængelig i fuld længde på [dette link](#) og er en del af [klipsamlingen](#).

Elevopgaverne er delt op, så de følger en lektions varighed på 45 minutter:

1. lektion: se klippet [Del 1: Hjemme hos Siv](#) og løs delopgave 1
2. lektion: se klippet [Del 2: Burger eller tapas?](#) og løs delopgave 2
3. lektion: se klippet [Del 3: Sivs sang](#) og løs delopgave 3
4. lektion: se klippet [Del 4: Hemmeligheder i gangen](#) og løs delopgave 4
5. lektion: se klippet [Del 5: Ballonfesten](#) og løs delopgave 5
6. lektion: løs delopgave 6 og 7.

Lektion 1, 2 og 3 samt lektion 4 og 5 kan samlæses. Alternativt deler du din klasse op i to, så hver halvdel løser deres delopgave og afsluttende præsenterer resultatet af deres arbejde for klassen som led i videndelingen.

Lokalebehov

Undervisningsforløbet kan godt løses inde i et almindeligt klasselokale. For at opnå bedre muligheder for dialog, er det en fordel at sikre sig plads til enkelte grupper uden for undervisningslokalet.

Materialebehov

Undervisningsforløbet forudsætter, at du kan vise filmen i små klip (delopgave 1-5 og delopgave 6) eller i sin helhed. Derudover har eleverne kun brug for et fælles dokument eller Padlet (delopgave 1) og adgang til computer eller iPad (delopgave 3 og delopgave 5).

Forberedelse

Det er en fordel, hvis du har set filmen på forhånd og orienteret dig i elevernes opgaver, så du kan lave en overordnet tidsplan for elevernes aktiviteter i løbet af lektionen.

Har du yderligere interesse for temaet, er [TUBAs hjemmeside](#) samt [Blå Kors](#) en god start for at blive klogere på familier, hvor der drikkes for meget alkohol. Ydermere kan du i temaets artikel '[Fakta om alkoholafhængighed](#)' læse mere om alkoholmisbrug i Danmark.

Før klassen går i gang med elevopgaverne til Næste Stop kan du informere eleverne om temaets artikler '[Hjælp din ven](#)' samt '[Hvor kan du få hjælp](#)'. Disse artikler kan være et godt sted at starte, hvis eleven søger hjælp til enten sig selv eller en kammerat.

Foto: Christian Geisnæs

Særlige forhold: Alkohol i familien er et særligt følsomt og tabuiseret emne

Undervisningsforløbet skal gøre eleverne bevidste om, at alkoholproblemer i familier eksisterer og har konsekvenser for de pårørende. Ifølge organisationen TUBA sidder der omtrent **en til to elever** i hver skoleklasse, hvis forældre drikker for meget. Derfor er der stor sandsynlighed for, at der også er elever i din klasse, der er påvirket af problemstillingen.

Foto: Christian Geisnæs

Elever, der selv oplever alkoholproblemer derhjemme, kan reagere meget forskelligt i forbindelse med undervisningen. Derfor er det vigtigt, at du som lærer er tilgængelig og holder ekstra øje med eleverne under arbejdet.

Opgaverne lægger op til, at eleverne gerne må sidde alene med nogle af opgaverne, men det er vigtigt, at du som underviser sikrer dig, at der altid er mulighed for opfølgning på eventuelle opgaver, vejledning og støtte hos den enkelte elev, gruppen eller klassen som helhed. Hvad du kan gøre, står nederst i lærervejledningen.

[Undersøgelser viser](#), at 87 procent af alle lærere har haft en elev, hvor man har været bekymret for, at der har været alkoholproblemer derhjemme. 83 procent af lærerne har endvidere oplevet, at et barn har dårlig trivsel grundet alkoholproblemer i hjemmet.

Lad tvivlen komme barnet til gode

Som underviser er det vigtigt, at du reagerer på din tvivl om et barns mistrivsel. Også selvom du ikke er sikker på, om din mavefølelse holder stik. Du kan hjælpe den unge ved at gribe ind, tage en snak med eleven selv, dine kollegaer eller ledelsen.

Du skal også benytte dig af din [skærpede underretningspligt](#), hvis du har kendskab til et barn eller ung, der har behov for særlig støtte. Underretningspligten gælder for alle borgere, der har en bekymring angående et barn eller ung. Den skærpede underretningspligt gælder for dig i forbindelse med dit arbejde som fagperson.

Den skærpede underretningspligt er lovbestemt i §153 i loven om social service. Underretninger er en onlineformular, som [findes her på borger.dk](#), hvor du finder vejledning fra din kommune.

Din tvivl som underviser er et vilkår, der kræver handling.

Hvad skal du gøre?

Du kan starte med at drøfte elevens situation med dine kollegaer eller ledelsen. Dernæst kan du tage fat i eleven selv og spørge ind til deres liv derhjemme eller kontakte elevens forældre med din bekymring.

Det er vigtigt, at man som voksen tager ansvar overfor udsatte børn og unge. I den forbindelse har organisationen TUBA udarbejdet fire råd til, hvordan man som voksen kan hjælpe børn i alkoholfamilier.

1. Giv tid - Tid og tålmodighed er vigtigt. Du hverken kan eller skal 'løse' noget her og nu.
2. Giv styrke - Styrk den unges selvværd ved at vise tillid og anerkendelse. Fortæl, hvor flot det er, at vedkommende klarer sig på trods af mors og fars problemer.
3. Giv forklaring - Fortæl den unge, at vedkommende på ingen måde er ansvarlig for familiens problemer. Også selvom det nogle gange føles sådan.
4. Giv frirum - Forsøg at skabe en tryk atmosfære med få forventninger, hvor den unge har lov til at være den, vedkommende er.

Læs mere om Alkohol i familien på TUBA.DK.

God arbejdslyst!